

SXEDIO.53A

7.2.1921: ΟΙ ΕΠΑΝΕΚΛΕΓΕΝΤΕΣ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΝ ΤΗΝ ΑΠΟΧΗ ΕΝΩ ΣΕ ΕΥΡΕΙΑ ΣΥΣΚΕΨΗ ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΤΑΙ Η ΙΔΡΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ Η ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΔΗΜΟΨΝΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Οι επανεκλεγέντες βουλευτές στις εκλογές τις **15** Ιανουαρίου του **1921**, Θ. Θεοδότου Ν. Πασχάλης, Λ. Σεβέρης, Μ. Η. Μιχαηλίδης, Νεόφυτος Νικολαΐδης, Νικ. Κλ. Λανίτης, Φιλ. Ζαννέτος, Λούης Ε. Λοΐζου και Γ. Εμφιετζής αποφάσισαν να συνεχίσουν τον αγώνα τους πάνω στην ίδια γραμμή της αποχής, όπως και προηγουμένως, δηλαδή της μη συνεργασίας με την Κυβέρνηση.

Παράλληλα, ενώ οι βουλευτές διατηρούσαν τις θέσεις τους σαμπόταραν το Νομοθετικό Συμβούλιο εφαρμόζοντας πλέον μαχητική τακτική αποχής έναντι της αποικιακής κυβέρνησης.

Επίσης αποφάσισαν σε ευρεία σύσκεψη στις **7** Φεβρουαρίου **1921** μαζί με τους άλλους ηγετικούς παράγοντες να υποβάλουν νέο υπόμνημα στην αγγλική Κυβέρνηση, με το οποίο να ζητείται η ένωση, να διενεργήσουν δημοψήφισμα υπέρ της Ένωσης και να ιδρύσουν Πολιτική Οργάνωση, η οποία θα αναλάβει τον πολιτικό αγώνα των Κυπρίων πιο δυναμικά.

Λεπτομέρειες για τη σύσκεψη έδινε η εφημερίδα "Ελευθερία" της Λευκωσίας στις **13/26** Φεβρουαρίου, **1921:**

"Η Κεντρική επί του Εθνικού Αγώνος της Νήσου Επιτροπεία συνήλθεν εν τη Αρχιεπισκοπή το απόγευμα του παρελθόντος Σαββάτου εις μακράν συνεδρίαν, εξακολουθήσασα μέχρι του μεσονυκτίου της αυτής ημέρας και συνεχισθείσα την πρωίαν της Κυριακής.

Η Επιτροπεία διεσκέφθη επί της εν τω μέλλοντι ακολουθητέας πορείας, μετά μακράν δε συζήτησιν κατέληξεν εις το συμπέρασμα, ότι δεν επιτρέπεται οιαδήποτε συνεργασία του Ελληνικού στοιχείου μετά

της τοπικής Κυβερνήσεως, και ότι οι Έλληνες βουλευταί, συμφώνως προς το πρόγραμμα με το οποίον εξετέθησαν και εξελέγησαν, δεν δικαιούνται να μετάσχωσι των εργασιών του Νομοθετικού Συμβουλίου, κατά την συγκληθείσαν σύνοδον, αλλ' ότι το μόνον όπερ επιβάλλεται εις αυτούς είναι να καθυποβάλωσιν εις την Κυβέρνησιν υπόμνημα διαμαρτυρίας διά την πραγματοποίησιν των εθνικών πόθων της Κύπρου, να δηλώσωσιν ότι η εντολή ην έλαβον παρά των εκλογέων των είναι να επιδιώξωσι μόνον την ένωσιν, και να ζητήσωσιν όπως διεξαχθή δημοψήφισμα εν Κύπρω προς εξακρίβωσιν της θελήσεως των κατοίκων.

Εις το βουλευτικόν Σώμα αφέθη να αποφασίση εάν θα αποστείλη το υπόμνημα τούτο εις την Κυβέρνησιν ή εάν φρονή αναγκαίον να παρουσιασθή εν τη ολομελεία του εις μίαν συνεδρίαν του Νομοθετικού Συμβουλίου και αφού καταθέση τούτο να αποσυρθή άνευ ουδεμιάς άλλης εργασίας.

Μετά τούτο η Επιτροπεία προέβη εις την κατ' άρθρον συζήτησιν και επιψήφισιν του καταρτισθέντος καταστατικού της Πολιτικής Οργανώσεως, το οποίον επεψηφίσθη με μικράς τροποποιήσεις όσον αφορά την διευθέτησιν του οικονομικού μέρους της οργανώσεως.

Μετά την επιψήφισιν του Καταστατικού η επιτροπεία προέβη εις εφορμογήν τούτου, εκλέξασα συμφώνως προς τας προβλέψεις του πενταμελές Κεντρικόν Συμβούλιον, εκ του πανοσιοτάτου Ηγουμενίου Κύκκου, προέδρου και των κ.κ. Θ. Θεοδότου, Φ. Ζαννέτου, Ν. Κλ. Λανίτου και Φ. Οικονομίδου.

Το Συμβούλιον τούτο θα αποτελή την ανωτάτην Εκτελεστικήν Εξουσίαν της Οργανώσεως.

Η διεύθυνσις του πολιτικού γραφείου της οργανώσεως ανετέθη εις τους κ.κ. Ν. Πασχάλην και Ι. Κληρίδην ως γενικούς γραμματείς, ως έμμισθος δε γραμματεύς διωρίσθη ο κ. Κ. Μυριανθόπουλος.

Επί πλέον η Επιτροπεία, εκτός της επιβλημένης αποχής των Ελλήνων βουλευτών εκ των εργασιών του Νομοθετικού, εθεώρησεν αναγκαίον επί του παρόντος όπως προς ένδειξιν της πολιτικής της μη συνεργασίας παραιτηθώσι τα Ελληνικά μέλη του Εκτελεστικού

Συμβουλίου και των Ιταρέ (Διοικητικών) Συμβουλίων, επεφυλάχθη δε να αποφασίση αργότερον επί άλλων ζητημάτων διά τα οποία πρέπει να ληφθή πρόνοια συμφώνως προς την νέαν Κυπριακήν Πολιτικήν.

(Μεταγλώττιση)

"Η Κεντρική Επιτροπή του Εθνικού Αγώνα της Νήσου συνήλθε στην Αρχιεπισκοπή το απόγευμα του παρελθόντος Σαββάτου σε μακρά συνεδρία που συνεχίστηκε μέχρι τα μεσάνυκτα και συνεχίστηκε το πρωί της Κυριακής.

Η Επιτροπή διασκέφθηκε για την πορεία που θα ακολουθηθεί στο μέλλον, μετά δε από μακρά συζήτηση κατέληξε στο συμπέρασμα, ότι δεν επιτρέπεται οποιαδήποτε συνεργασία του Ελληνικού στοιχείου με την τοπική Κυβέρνηση, και ότι οι Έλληνες βουλευτές, σύμφωνα με το πρόγραμμα με το οποίο εξετέθησαν και εξελέγησαν, δεν δικαιούνται να μετάσχουν στις εργασίες του Νομοθετικού Συμβουλίου, κατά τη σύνοδο που συγκλήθηκε, αλλά ότι το μόνο το οποί επιβάλλεται σε αυτούς είναι να καθυποβάλουν στην Κυβέρνηση υπόμνημα διαμαρτυρίας για την πραγματοποίηση των εθνικών πόθων της Κύπρου, να δηλώσουν ότι η εντολή την οποίαν έλαβαν από τους εκλογείς τους είναι να επιδιώξουν μόνο την ένωση, και να ζητήσουν όπως διεξαχθεί δημοψήφισμα στην Κύπρο προς εξακρίβωση της θέλησης των κατοίκων.

Στο βουλευτικό Σώμα αφέθηκε να αποφασίσει εάν θα αποστείλει το υπόμνημα τούτο στην Κυβέρνηση ή εάν φρονεί αναγκαίο να παρουσιασθεί στην ολομέλεια του σε μια συνεδρία του Νομοθετικού Συμβουλίου και αφού καταθέσει τούτο να αποσυρθεί χωρίς καμμίά άλλη εργασία.

Μετά τούτο η Επιτροπή προέβη στην κατ' άρθρο συζήτηση και επιψήφιση του καταρτισθέντος καταστατικού της Πολιτικής Οργάνωσης, το οποίο επιψηφίστηκε με μικρές τροποποιήσεις όσον αφορά τη διευθέτηση του οικονομικού μέρους της οργάνωσης.

Μετά την επιψήφιση του Καταστατικού η

επιτροπή προέβη σε εφαρμογή του και εξέλεξε σύμφωνα με τις προβλέψεις του πενταμελές Κεντρικό Συμβούλιο, από τον πανοσιόατο Ηγούμενο Κύκκου, πρόεδρο και τους κ.κ. Θ. Θεοδότου, Φ. Ζαννέτο, Ν. Κλ. Λανίτη και Φ. Οικονομίδα.

Το Συμβούλιο τούτο θα αποτελεί την ανωτάτη Εκτελεστική Εξουσία της Οργάνωσης.

Η διεύθυνση του πολιτικού γραφείου της οργάνωσης ανατέθηκε στους κ.κ. Ν. Πασχάλη και Ι. Κληρίδη ως γενικούς γραμματείς, ως έμμισθος δε γραμματέας διωρίστηκε ο κ. Κ. Μυριανθόπουλος.

Επί πλέον η Επιτροπή, εκτός από την επιβλημένη αποχή των Ελλήνων βουλευτών από τις εργασίες του Νομοθετικού, θεώρησεν αναγκαίο επί του παρόντος όπως προς ένδειξη της πολιτικής της μη συνεργασίας παραιτηθούν τα Ελληνικά μέλη του Εκτελεστικού Συμβουλίου και των Ιταρέ (Διοικητικών) Συμβουλίων, επεφυλάχθη δε να αποφασίσει αργότερο σε άλλα ζητήματα για τα οποία πρέπει να ληφθεί πρόνοια σύμφωνα προς τη νέα Κυπριακή Πολιτική.

Η σύσκεψη αποφάσισε όπως με την ευκαιρία της Διασυμμαχικής Διάσκεψης που πραγματοποιείται στο Λονδίνο σταλεί το ακόλουθο τηλεγράφημα στον Πρωθυπουργό της Μεγάλης Βρετανίας:

"Προς την Α. Εντιμότητα τον πρωθυπουργόν της Μ. Βρετανίας.

Την ώραν ταύτην καθ' ην η Συνδιάσκεψις του Λονδίνου διασκέπτεται επί των πραγμάτων της Ανατολής, επιτρέψατε εις τον Αρχηγόν της Κυπριακής Εκκλησίας και τα Ελληνικά μέλη του Νομοθετικού της Νήσου Συμβουλίου να ερμηνεύσωσι την ευγνωμοσύνην του Ελληνικού Κυπριακού λαού διά την σθεναράν υποστήριξιν των ελληνικών δικαίων, ήτις έχουν πεποίθησιν ότι θα συνεχισθή περιλαμβανομένης της Κύπρου, εντός των συνόρων της αναγεννηθείσης επί του πατρώου εδάφους Ελλάδος.

Πεποίθαμεν ότι η ένωσις εν η και μόνη θα εύρη ο Κυπριακός λαός την ποθουμένην ευτυχίαν αυτού, θα

αναγγελθή υπό της Υμετ. Εντιμότητος εν τη αιθούση της Συνδιασκέψεως ως η υπερτάτη εκδήλωσις της ανθρωπίνης δικαιοσύνης και του ηθικού νόμου".

(Μεταγλώττιση)

Την ώρα αυτή κατά την οποία η Συνδιάσκεψη του Λονδίνου διασκέπτεται για τα πράγματα της Ανατολής, επιτρέψετε στον Αρχηγό της Κυπριακής Εκκλησίας και τα Ελληνικά μέλη του Νομοθετικού Συμβουλίου της Νήσου να ερμηνεύσουν την ευγνωμοσύνη του Ελληνικού Κυπριακού λαού για τη σθεναρή υποστήριξη των ελληνικών δικαίων, η οποία έχομεν πεποίθηση ότι θα συνεχισθεί περιλαμβανομένης της Κύπρου, μέσα στα σύνορα της Ελλάδας, η οποία αναγεννήθηκε στο πατρώο έδαφος.

Είμαστε πεπεισμένοι ότι η ένωση στην οποία και μόνη θα βρει ο Κυπριακός λαός την ποθούμενην ευτυχία του, θα αναγγελθεί από την Εντιμότητά Σας στην αίθουσα της Συνδιάσκεψης ως η υπέρτατη εκδήλωση της ανθρωπίνης δικαιοσύνης και του ηθικού νόμου".

Σύμφωνα με τις αποφάσεις της σύσκεψης οι βουλευτές απέστειλαν νέο υπόμνημα στο νέο Υπουργό Αποικιών Ουίνστον Τσέρτσιλ με το οποίο επαναλάμβαναν τον ενωτικό τους πόθο- ένα πόθο που ήταν ήδη γνωστός στον Τσέρτσιλ από την επίσκεψη του στην Κύπρο το **1907**.

Αναφερόταν στο υπόμνημα που στάληκε στις **8** Μαρτίου **1921**:

Εν Λευκωσία τη **8** Μαρτίου **1921**

ENTIMOTATE,

Λαμβάνομεν την τιμήν να υποβάλωμεν προς την Υμετέραν Εντιμότητα τα ακόλουθα:

Εχει υπ' όψιν η Υμετέρα εντιμότης το υπό ημερομ. **8** Δεκεμβρίου **1920** έγγραφον των Ελλήνων βουλευτών, δι' ου υπεβλήθη η εν σώματι παραίτησις αυτών εις εκδήλωσιν διαμαρτυρίας διά την άδικον απόφασιν της Βρεττανικής Κυβερνήσεως να διακρατήση

την Κύπρον παρά την εκπεφρασμένην θέλησιν του λαού της, και διά τας ανακριβείς και όλως αβασίμους δηλώσεις του υφυπουργού των Αποικιών εν τη Βουλή των Κοινοτήτων κατά την συνεδρίαν της 15ης Νοεμβρίου 1920.

Μετά τη παραίτησιν ημών, η τοπική Κυβέρνησις προεκήρυξε νέας βουλευτικές εκλογάς ορισθείσας την 15ην Ιανουαρίου 1921. Εξετέθημεν αύθις ως υποψήφιοι βουλευταί, καλέσαντες τον λαόν να δηλώση "εάν εγκρίνη την πολιτικήν ημών, και εάν η θέλησις αυτού είναι μία και μόνη η ένωσις μετά της Ελλάδος".

Και επράξαμεν τούτο διά να δώσωμεν ημάς ότι ο κυπριακός λαός μίαν έχει πολιτικήν, εν πρόγραμμα, ένα σκοπόν, ον ουδεμία εγκόσμιος δύναμις δύναται ποτέ να αλλοιώση, να ενωθή μετά της Ελλάδος.

Εις την πρόσκλησιν ημών, η απάντησις του Κυπριακού λαού υπήρξεν οίαν ημείς εγνωρίζομεν και ανεμένομεν, και οίαν ώφειλον να αναμένωσιν οι Κυβερνήται Εθνους, το οποίον επαρκώς γνωρίζει τον ελληνικόν πατριωτισμόν και διά το οποίον η προς την ελευθερίαν αγάπη αποτελεί τον ακρογωνιαίον λίθον του πολιτικού αυτού μεγαλείου.

Και ούτω ουδείς προυτάθη ανθυποψήφιος ημών, και εξελέγημεν ημείς με την κατηγορηματικήν εντολήν να ζητήσωμεν παρά της Κυβερνήσεως της Α. Μεγαλειότητος να εφαρμόση και εφ' ημών τας αρχάς του δικαίου των εθνικοτήτων και του αυτοκαθαρισμού.

Και εν ονόματι της ειδικής ταύτης εντολής, τολμώμεν να ζητήσωμεν παρά της Κυβερνήσεως της Α. Μεγαλειότητος να αναθεωρήση τας περί Κύπρου σκέψεις αυτής, και ερωτήση απ' ευθείας τον λαόν διά δημοψηφίσματος ποίος είναι αυτού ο πόνος πόθος και η μόνη θέλησις, εάν περί τούτων έχη και την ελαχίστην αμφιβολίαν.

Σεις προσωπικώς, Εντιμότατε, εξ ιδίας εγνωρίσατε αντιλήψεως του Κυπριακού λαού, τα φρονήματα και τας ιδέας. Σεις ελάβετε την Κύπρον να αισθανθήτε την ακαταγώνιστον δύναμιν της εθνικής ιδέας εν τη ελληνική ταύτη Νήσω. Σεις εν αυτή τη

αιθούση του Νομοθετικού της Νήσου, Συμβουλίου παρόντων των Ιεραρχών και των βουλευτών της Νήσου, ελάβετε αφορμήν εκ των εν Κύπρω εκδηλώσεων, να ψάλλητε αληθείς ύμνους προς τον Ελληνικόν πατριωτισμόν, ον ωνομάσατε χαρακτηριστικόν γνώρισμα της ελληνικής φυλής, οπουδήποτε του κόσμου αύτη ευρίσκεται.

Αποβλέψατε προς την αξίωσιν ημών από της απόψεως της δικαιοσύνης και της ηθικής και εν ονόματι της δικαιοσύνης και εν ονόματι της ηθικής πράξατε το προς ημάς αυτούς, αλλά και προς την υμετέραν πατρίδα καθήκον, και δώσατε μας προς την Μητέρα Ελλάδα.

Υμείς, ο ταύτα γνωρίζων, ο ταύτα αντιληφθείς προσωπικώς, γενήτε ο συνήγορος της δικαίας του Κυπριακού λαού αξιώσεως παρά τη Κυβερνήσει της Α. Μ. ήτις τυγχάνει ο υψηλόφρων κήρυξ και προασπιστής της Ελλάδος και των Ελληνικών δικαίων, ιδία κατά τας δοκιμασίας και τους αγώνας των τελευταίων ετών.

Διατελούμεν μετά πάσης τιμής κα υπολήψεως

Οι Έλληνες βουλευταί Θ. Θεοδότου, Φ. Ζαννέτος, Ν. Κλ. Λουΐζου, Γ. Εμφιετζής, Μιχ.. Η. Μιχαλίλδης, Ν. Νικολαΐδης, Δ. Σεβέρης, Ν. Πασχάλης.

Προς την Α. Εντιμότητα τον επί των Αποικιών υπουργόν κ. **Winston Churchill**
Εις Λονδίνον

(Μεταγλώττιση)

Λευκωσία **8 Μαρτίου 1921**

ΕΝΤΙΜΟΤΑΤΕ,

Λαμβάνουμε την τιμή να υποβάλουμε προς την Εντιμότητα Σας τα ακόλουθα:

Έχει υπ' όψη η Εντιμότητά Σας το υπό ημερομ. **8 Δεκεμβρίου 1920** έγγραφο των Ελλήνων βουλευτών, με το οποίο υπεβλήθη ομαδικά παραίτηση τους σε εκδήλωση διαμαρτυρίας για την άδικη απόφαση της Βρετανικής Κυβέρνησης να διακρατήσει την Κύπρο παρά την

εκπεφρασμένη θέληση του λαού της, και για τις ανακριβείς και όλως αβάσιμες δηλώσεις του υφυπουργού των Αποικιών στη Βουλή των Κοινοτήτων κατά τη συνεδρία της 15 Νοεμβρίου 1920.

Μετά τη παραίτηση μας η τοπική Κυβέρνηση προεκήρυξε νέες βουλευτικές εκλογές που ορίστηκαν στις 15 Ιανουαρίου 1921. Εκτεθήκαμε αμέσως ως υποψήφιοι βουλευτές, που κάλεσαν το λαό να δηλώσει "εάν εγκρίνει την πολιτική μας, και εάν η θέληση του είναι μια και μόνη η ένωση με την Ελλάδα".

Και επράξαμε αυτό για να δώσουμε σε σας ότι ο κυπριακός λαός μιαν έχει πολιτική, ένα πρόγραμμα, ένα σκοπό, τον οποίο καμμιά εγκόσμια δύναμη δεν μπορεί ποτέ να αλλοιώσει, να ενωθεί με την Ελλάδα.

Στην πρόσκληση μας, η απάντηση του Κυπριακού λαού υπήρξε εκείνη την οποία εμείς γνωρίζαμε και ανεμέναμε, και την οποία όφειλαν να αναμένουν οι Κυβερνήτες Εθνους, το οποίο γνωρίζει επαρκώς στον ελληνικό πατριωτισμό και για το οποίο η αγάπη προς την ελευθερία αγάπη αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο του πολιτικού του μεγαλείου.

Και έτσι κανένας δεν προτάθηκε ανθυποψήφιος μας, και εκλεγθήκαμε εμείς με την κατηγορηματική εντολή να ζητήσουμε από την Κυβέρνηση της Α. Μεγαλειότητας να εφαρμόσει και σε μας τις αρχές του δικαίου των εθνικοτήτων και του αυτοκαθαρισμού.

Και στο όνομα της ειδικής αυτής εντολής, τολμούμε να ζητήσουμε από την Κυβέρνηση της Α. Μεγαλειότητας να αναθεωρήσει τις σκέψεις της για την Κύπρο, και ρωτήσει απ' ευθείας το λαό με δημοψήφισμα ποίος είναι ο πόνος του, ο πόθος και η μόνη θέληση, εάν γι αυτά έχει και την ελάχιστη αμφιβολία.

Εσείς προσωπικά, Εντιμότητα, με ίδιαν αντίληψη έχετε γνωρίσει τα φρονήματα και τις ιδέες του Κυπριακού λαού. Εσείς έχετε λάβει την Κύπρο, να αισθανθείτε την ακαταγώνιστη δύναμη της εθνικής ιδέας στην ελληνική αυτή Νήσο. Εσείς σε αυτή την αίθουσα του Νομοθετικού Συμβουλίου της Νήσου, στην

παρουσία των Ιεραρχών και των βουλευτών της Νήσου, ελάβετε αφορμή από τις εκδηλώσεις στην Κύπρο, να ψάλλετε αληθινούς ύμνους προς τον Ελληνικό πατριωτισμό, τον οποίο ονομάσετε χαρακτηριστικό γνώρισμα της ελληνικής φυλής, οπουδήποτε και αν βρίσκεται στον κόσμο.

Αποβλέψατε προς την αξίωση μας από την άποψη της δικαιοσύνης και της ηθικής και στο όνομα της δικαιοσύνης και στο όνομα της ηθικής πράξετε το καθήκον προς τους εαυτούς σας, αλλά και προς την πατρίδα σας, και δώσετε μας προς τη Μητέρα Ελλάδα.

Εμείς, που γνωρίζετε αυτά, που αντιληφθήκατε προσωπικά, γγίνετε ο συνήγορος της δίκαιης του Κυπριακού λαού αξίωσης από την Κυβέρνηση της Α. Μ. η οποία τυγχάνει ο υψηλόφρων κήρυκας και προαποιστής της Ελλάδας και των Ελληνικών δικαίων, ιδιαίτερα κατά τις δοκιμασίες και τους αγώνες των τελευταίων ετών".